

ח

על המסיתים להתגרות באומות ועל לשונות העוקרים את ה"אני מאמין" בביאת המשיח

בס"ד, מוצש"ק תצוה י"ד אדר יום פורים תש"מ, פה בני ברק.

לכבוד ידידי הרב היקר... שליט"א,

שלוי וברכה.

הגיעני מכתבו ושוב בשאלתו לבאר לו, לפי הבנתי, על כל הנעשה בתקופתנו. ואם כי ביארתי והסברתי במכתבי הקודמים, בכל זאת יש חדשים לבקרים, ותאב הוא לשמוע את דעתי בזה, והאמת אגיד לו שאין לי הרבה מה להוסיף על מה שכתבתי לו מכבר, וכמה פעמים דיברנו פה אל פה בענין זה, אבל אני חושב שברוך כלל, כדאי לשנן לעצמו מידי פעם בפעם, מפני שיש השפעה להיפך, והסתה גלוי' על ידי דעות כוזבות, וזה משפיע על ההמון שעל פי רוב נמשכים על ידי מילים יפות, והדברים נקלטים אצל הרבה אנשים שאין להם שיקול דעת עצמי מה לקרב ומה לרחק, מה האמת ומה השקר, ולכן אני רואה צורך לחזור על כל מה שנאמר, ומה שיש עוד קצת להוסיף.

מצבנו בתור עם ישראל, היא היתה מאז ומתמיד בין כל האומות כמו שהגדירו חז"ל שה אחת בין שבעים זאבים, ושנאת ישראל היא שנאה עולמית, ובכל הזמנים והדורות רוצים לכלותנו, ואף בזמן שמראים פנים להיפך, כי כך מסורת היא אצלנו מאבותינו ומזקננו, וכך השרישו לנו חז"ל ואין לזוז מזה, ורק החילונים שבנו שסרו מדרך התורה הם טועים בזה, מה שחושבים להצלחה אם מי שהוא משרי אומות העולם מראה פנים יפות לנו או מתבטא באיזה מילים יפות על ישראל, אבל האמת הוא אינו כן ואשר פיהם דיבר שוא ושקר, והאמת הזאת ידע כל עם ישראל מקטן ועד גדול, ועל כל גל וגל שעבר עלינו ידענו כי אין לנו אלא להשען על אבינו שבשמים, והאני מאמין בביאת המשיח, והבתי כנסיות והבתי מדרש ששלש פעמים ביום ה' כל יהודי בא בתוכם להתפלל ולשפוך שיח להקב"ה והלימוד שהי' לכל אחד, זה בחברת ש"ס, וזה בחברת משניות, ואחר בעין יעקב,

ועוד ועוד, כל אלו חזקו את כל אחד בפרט, ואת עם ישראל כולו בכלל, ורק בגלל כל אלו החזקנו מעמד אף אחרי כל מה שעבר עלינו, ידענו שאנחנו העם הנבחר, ואף בזמן שהיינו נרדפים עד צואר אמרנו אתה בחרתנו מכל העמים זה אלפיים שנה, והיו לנו תנאים ואמוראים, רבנן סבוראי וגאונים, ראשונים ואחרונים, חכמים גדולים וכולם קבלו עליהם דין שמים, ולא עשו שום פעולה מתוך יאוש למרוד באומות ליהרג ולהרוג, לכולם הי' אהבת ישראל ואהבת ארץ ישראל, וידעו ממצות ישוב ארץ ישראל, והנהגתם זאת הידועה לנו מאבותינו ואבות אבותינו תורה היא ומחוייבין אנו לילך בדרך זו ולא לנטות ממנה ימין או שמאל.

ובמכתבי הקודם מיום י"ז אדר תשל"ח כתבתי לך את מה שדרשו חז"ל על מה שכתוב בדברים ב' פסוק ג' "רב לכם וגו' פנו לכם צפונה", איתא שם במד"ר, מהו "פנו לכם צפונה", הצפינו עצמכם, אמרו לו ישראל רבש"ע אביו מברכו על חרבך תחי' ואתה מסכים עמו ואומר לנו הצפינו עצמכם מפניו, היכן נברח, אמר להם ברחו לתורה וכו' כל זה מלמדנו על דרך עם ישראל עד ביאת הגואל, וכשרוצים להקדים הגאולה כבר נאמר בספר במדבר י"ד פסוק מ"ד "ויעפילו לעלות וגו' ויכום ויכתום עד החרמה", וכל זה צוואה היא לדורות.

ומה מאד מצער הדבר שדוקא מאלו שהם שומרי תורה ומצוות באה הסתה גלוי' להנהגה שיש בזה משום התגרות בכל אומות העולם, וגם יש לה חלק באי היציבות בפינת העולם זו שאנחנו נמצאים בה, ובהנהגה זו התוצאות על העתיד מי ישורנה.

וזה אני בא במכתבי זה, להזהר ולהזהיר, שלא להמשך אחרי כל מה שכותבים בראיות שאין להם שום יסוד, וכבר אמרתי שמה שמזכירים מהשו"ע או"ח סימן שכ"ט, אין שום שייכות לענינו, וכל דבריהם בזה הם דברים שלא נקלטו מדעת תורה, והם זרים לרוח ישראל סבא ואינם אלא התלהבות מן החוץ, אשר לא שמענו ולא ראינו אצל קדמונינו, והנגררים אחר זה הוסיפו פשע על חטא, וכאמונה תפלה היא אצלם, ולשונם הכשילם לכתוב על אדם בזמננו "והוא יוליכנו קוממיות לארצנו" וכן הלשון שכתבו בחוברת ללימוד בכתות בבתי ספר "הבה נתלכד מסביב למשיח זה", לשונות כאלו הם עוקרים את ה"אני מאמין בביאת המשיח".

ולכן אני כותב לו שלא יחשבו הצעירים שלא ראו אחרת, שזהו דרך ישרה שיבור לו האדם, אשר באמת ההיפך מזה היא הדרך הישרה דרך התורה, ועל כל זה נאמר שאל אביך ויגידך זקניך ויאמרו לך, וראוי לו לשנן לעצמו ולהתרחק מדעות כאלו אשר לא שערום אבותינו ורבותינו, ונקווה כי הקב"ה ישלח עזרו מקודש, ונזכה לראות בביאת משיח צדקנו.

מנאי ידידו

אלעזר מנחם מן שך

קיום מצוות מחמת עול ציווי אנושי גובל ב"לא תעשה לך אלהים אחרים"

...ועל אף שהאדם בטבעו רוצה לפרוק עול מעצמו, רואים אנו למרבה הפלא תופעה הפוכה אצל האדם, זה מנפלאות הבורא, על מיזוג נוגד זה בכוחות האדם, דהיינו שיש לפעמים שהאדם נוטל על עצמו עול, והוא בעצמו חפץ בו, מבלי שנצטווה, וקבלת עול זה באה כתוצאה מפריקת עול מלכות שמים, וכבר כתוב לא תעשה לך אלהים אחרים...

ונכללו בתוך קבלת עול זה אפילו מצוות ומעשים טובים, כלומר, שיש נכוונות באדם לקיים מצוות שנצטוונו בתורה, לא מתוך קבלת עול מלכות שמים, אלא שמוכן האדם להכתיר מאן דהוא בתואר גאון וצדיק ויקבל עליו עולו. ויקיים המצוות מפני שהוא מצווהו, ולא מפני שנצטווה בתורה, ואין זה דרכה של תורה, וכי מה שאנו מקיימים את שנפסק ביד החזקה להרמב"ם הוא מפני שהרמב"ם אמר זאת! או את מה שנפסק במשנה ברורה משום שיצא הדבר מפי החפץ חיים! לא כן הוא, ולא זו הדרך. אלא אנו מחוייבים לקיים את המצוות, אך ורק מפני שהקב"ה ציווה אותנו בתורה עליהם, וזה עול מלכות שמים שמחייב אותנו. ואם מקיים אדם המצוות מפני עול ציווי של אחר, יהי' מי שיהי', לא ישיגו את המטרה הרצויה יהיו טובים עד כמה שיהיו, היות וקיומם לא בא מתוך עול מלכות שמים, אלא מתוך פריקת עול מלכות שמים וגובל בלא תעשה לך אלהים אחרים...

(קטע מתוך שיחה)

באשרוד, והרי ה" מוסיף כבוד ודרך ארץ בעיני העמים, כי שומרים אנו על מה שקדוש לעם ישראל מעולמים. ובמעשים כאלו מורידים כבוד ישראל בעיני העמים, ולו ה" משפט צדק בישראל, ה" אפשר לתבוע לדין את השר אשר בחסותו נעשתה הנכלה הזאת, עבור בזיון ישראל כולם. וכל זה אינו שוה לבעל המאמר, ולא מצא אף חילוני אחד, כי כולם קדושים. ועל דברי השר הזה שאמר פעם איפוא שאמר, כותב בעל המאמר הזה: "כמה גדולים הם מנהיגי מדינת ישראל שיחיו לאו", וכמה חזקה היא אמונתם בערכי התורה, כלום יש ביד מי שהוא יהי מי שיהי מהקיצונים שבקיצונים להכחיש העובדא שיש בין שרים וחברי כנסת גדולי תורה, הרי מלבד ההצטרפות של בעלי תורה עם מנהיגי המדינה יש הצטרפות של תורה בין מנהיגי המדינה עצמה", כלשונו של בעל המאמר.

אהא, כמה דמגוגי' יש בזה, וכמה חנופה יש בזה, ואוי לנו למה שהגענו אין כושה ואין חרפה לכתוב דברים נגד מה שידוע לכל ההיפך, וזהו באמת רק בעקבתא דמשיחא. וממש צחוק הוא מה שכתב "וכלום אין זו עובדא נפלאה במינה שעוד לא ראיתי למי שיעריכנה כראוי, שזו הפעם הראשונה בהיסטוריה שנדפס ספר פסק הלכה של הרבנות הראשית פסק דין בענין האח והאחות... עם הסמל של ממשלת ישראל הרי למרות הפולמוס שיצא על הספר אין באפשרותו להאפיל על העובדא והמאורע המשמח בהצטרפות בין מלכות ישראל למלכות התורה", עכ"ל. הגידו נא רבותי, וכי יש צחוק גדול מזה. למה הדפיסו רק פסק זה, ולא פסקים אחרים מהרב הראשי שלהם? הדפיסו פסק זה מפני שזהו פסק נגד התורה, זהו פסק שעוקר לאו בתורה, זהו פסק שלהם, ולא פסק של איזה רב שכשר להורות ולפסוק, זהו פסק שהוציא אחרי שביזה כל גדולי תורה מימות עולם, עד התנאים והאמוראים לחוות דעתו המורעלת מספרי המינים שקרא באופיו של התנא הזה מה שמחמיר וזה מיקל. והגיע אפילו להביע דעתו במשה רבינו ואהרן הכהן, לזה הוא שקראו גאון נשגב ויחיד במינו, למי שיש בו ריח תורה איך יאמר ויכתוב דברים כאלו. אבל התירוץ הוא עקבתא דמשיחא.

ובעל המאמר הזה, אינו מוצא שום פגם וחסרון במנהיגי המדינה כפי שהוא כותב: "והם כבר חציה של הגאולה המוטל עליהם השיגו על ידי שמסרו נפשם בעבר ובהווה לנצחון האומה ושחרורה משעבוד, ורק המעכב הגאולה השלמה, והקץ השני כמו שכותב, המעכבים הם רק אנשי

בעקבתא דמשיחא חוצפא יסגא

בס"ד ניסן תשל"ב

הראוני מאמרו של אחד מערב יו"ט האחרון של פסח, וראיתי בהם דברים הנוגדים להמקובל משנות דור ודור, וריח של דעות חופשיות נודף מכל מאמרו. ראיתי בזה חובה להבהיר את הנכון, ולמחות על מה שנאמר בדבריו שם.

אם כי הכותרת של המאמר הוא "בעקבתא דמשיחא" אבל במאמרו בפנים לא מדבר על עקבתא דמשיחא מה שחז"ל בסוטה דמ"ט הגדירו שאז חוצפא יסגי והמלכות תהפך למינות, ואין תוכחת, בית הועד יהי' לזנות, וחכמת סופרים תסרח וירא חטא ימאסו וכו' וכו', שכל אלו ישנן בתקופתנו בשפע רב. בזה לא מדבר בעל המאמר, כנראה שזהו כמו שכתב שצריכין להיות נקי ממשפטים קדומים של הנחות שונות שנמסרו במשך הזמן, כי אין לקבוע כאן מסורה, ומביא על זה לשון הרמב"ם שכתב וכל אלו הדברים וכיוצא בהן לא ידע אדם איך יהי' וכו' גם החכמים אין להם קבלה בדברים אלו, אולם אין דברי הרמב"ם שייך כלל למה שכתב, שהרמב"ם מדבר על פרטי הדברים איך יהי', אבל מה שנוגע ליסוד הדברים אין ספק שבעקבתא דמשיחא יהיו כל אלו הדברים שאמרו. ועל הגאולה, אנחנו מאמינים בני מאמינים יודעים רק אחת שאין ישראל נגאלין אלא בתשובה, וזה הלכה פסוקה בהרמב"ם בפ"ז מהלכות תשובה. וא"כ אתחלתא דגאולה באה אחרי שעברו עקבתא דמשיחא וישראל עשו תשובה באה הגאולה, זוהי המסורה מה שמסרו לנו אבותינו ורבותינו מדור דור, ושאל אביך ויגדך, זקניך ויאמרו לך. ובעל המאמר הזה עירבב עקבתא דמשיחא עם אתחלתא דגאולה. ואיך אפשר להעלים עין מכל מה שנעשה ברשיון הממשלה ובחסות הממשלה, חילול שבת בפרהסיא בכמה מקרים לפי החוק, העברה על הדת בעליות הקודמות, וילדי טהרן, ונמשך עד היום, וחוקים זרים נגד דיני התורה, בענין אשה הידועה בציבור וכיוצא בהן, ועוד ועוד אשר אינני בקי בהן לפורטן, כי רבים הם.

הנה בשבת שעברה י"ט ניסן, כמה חילול שבת נעשה בחסות שר ישראל וכמה עלבון התורה וישראל בפני כל העולם כולו עם האניה

להרגיש שבזה רבה העזובה. כפי ששמעתי ומסרו לי שאצל הרבה, ואפילו המורות, אי אפשר להגיד שהכל בסדר. המורות והאמהות צריכות להיות דוגמא לבנות הצעירות, ואם הדוגמא לא כל כך בסדר — זה משפיע הרבה.

אנחנו עומדים בתקופה, בזמנינו, שכ"כ הבלבול שולט ברחוב היהודים וצריכים וכדאי לחשוב על זה. שמעתי אומרים: "גאולה", "אתחלתא דגאולה". לדעתי דברים כאלה הם מנגדים כ"כ את רוחנו, את רוח התורה. זו סכנה באמת לקיום האומה. זה עוקר עיקר אחד מ"ג עיקרים: "אני מאמין בביאת המשיח וכו' בכל יום שיבוא". "אני מאמין" זה החזיק אותנו מיום שנהיינו לעם עד עתה. בזמנים הכי גרועים, הכי קשים, ולא חסרו אצלנו זמנים קשים. מי נתן לנו כח להחזיק מעמד, לעבור ים של צרות, ים של גלות, האם לא "אני מאמין" זה?! האמונה החזקה בעתיד שיבוא, בביאת המשיח. ואנחנו צריכים להאמין שביאת המשיח, ואפילו אתחלתא דגאולה, לא יכולה לבוא ע"י צנורות כאלה, שאין להם שום יחס ושום גישה לתורת ישראל: וצריכים להאמין שהגאולה ודאי לא קשורה בחילול שבת ועקירת המצוות. התורה אומרת: "ולא תקיא הארץ אתכם", ובמעשים כאלה שהארץ מקיאה לא יכולה להיות גאולה ואפילו לא אתחלתא דגאולה.

הבלבול כה גדול שאי אפשר לדבר, ואולי כאן הפינה היחידה שאפשר לדבר. אנחנו צריכים להאמין שהגאולה האמיתית תהיה גאולת הגוף יחד עם גאולת הנפש — גאולת הרוח. ואין גאולת הגוף דוחה את גאולת הרוח. וכי בשביל זה מסרו מליונים אח נפשם על קדושת ה'? זוהי עקירה, עוקר יסודות אשר עם ישדאל בנוי על זה. האם זאת היא הגאולה שאבותינו מסרו לנו ושנביאינו ניבאו?! העל זה היתה המסירות — נפש של מילוני יהודים? הזוהי הגאולה המקווה?

ועל כן אתן בתור אמהות ומחנכות, עליכן לדעת: יש עכשיו הרבה הרבה מה לפעול, מה להשפיע, להכניס צלילות הדעת בבנות הצעירות, וכל אחד בביטו. כפי ששמעתי יש עכשיו אוזן קשבת, ועליכן החובה הקדושה, כל אחת במה שרואה בעצמה שתוכל לתקן, במה שאפשר להשפיע. הבטוי "שמירה" בתורה נכפל פעמים רבות. מה זה שומר? השומר לא רק שהוא נזהר בעצמו, אלא שומר שגם אחרים לא יקלקלו. ואם כתוב לשומר את השבת, החיוב שהוא ישמור וגם אחרים, כל אחד בביתו ואצל חבריו.

הפעולות והמבצעים נובעים ממה שנקלטו מחכמות חיצוניות

ניסן תשמ"ה

מחאה על עלבון תורתנו הקדושה

הנה כאשר בדורינו בזמן האחרון התחילו לבא בחידושים מחידושים שונים ובמבצעים חדשים שלא שערם אבותינו ורבותינו ובתעמולתם כי רבה משפיעים על ההמון כולו כאילו זה הי' הכל לשם שמים, ועל ידם נגזרים אפילו רבנים בני תורה, כי חלקות בפיהם בכל אופני הסברה והיצור הרע מסייעתם ונוטלים עטרה על ראשם, לצוות ולפקד ולדבר על עם ישראל כולו, אשר כל דבריהם יש להם אחיזה רק בדור יתום כמו דורנו, והירידה בדעת התורה ובלמידה אין לשער נגד הדור שלפנינו שלא היה מי שיעיז לדבר דברים כאלו, לא כן היום אין מי שימחה. ולכן גם היום יצא אחד מה שנטל עטרה לראשו לבא לתקן חדשות, מה שפתאום הגה מלכו איזהו רעיון ללמוד ברבים ספרי הרמב"ם, כאילו שלולא דבריו לא ידענו את הרמב"ם. אבל הוא בא לקלקל שכולם ידעו שלימוד הגמ' הוא הדבר הכי חשוב והמצווה הכי גדולה והוא בא למעט, שאין לכל איש זמן ופנאי ללמוד גם גמרא וגם רמב"ם.

וגם כשלומד הרמב"ם רואה הלכה של דעת הרמב"ם ולא ידע ולא יבין שאין הלכה כמותו בכל מקום, שיש שו"ע ויש ראשונים החולקים על הרמב"ם ונמצא שיכול להתיר את האסור ח"ו, וכדאי יותר ללמוד את הקיצור שו"ע והמשנה ברורה וידע את ההלכה וידע שצריך לשאול לרב בכל דבר. ולזה אנחנו קוראים אנא אחים, חוסו נא על תורתנו שלא תשכח מפינו ומפי זרעינו ונחזור לנושנות, ללמוד גפ"ת המסורה לנו מאבותינו ומרבותינו וחלילה להשתתף במבצעים כאלו. וכל הפעולות של המבצעים הם נובעים ממה שנקלטו מחכמות חיצוניות וכל זה לא יוסיף ללימוד התורה.

להתרחק מכת הידוע

בס"ד יום ה' ר' בשבט תשמ"ז

להסיר מכשול

כאשר הכת הידוע חוזרת על דרכה לדבר גדולות בתעמולתם לעשות ברעש חג והילולא ביום עשירי בשבט, בסדרם סיום לימוד הרמב"ם אחרי שבדה להם מנהיגם תקנה לחייב ללמוד הלכות בהרמב"ם בכל יום, אשר באמת קלקלתה מרובה על תקנתה למסור לאנשים פשוטים שאינן בני תורה לימוד הרמב"ם שהוא דעת יחיד ויבואו על ידי זה לפסוק לעצמם כמו דעתו של הרמב"ם, ואנו אין לנו אלא הטור והב"י השו"ע והרמ"א והש"ך והט"ז וגדולי הפוסקים המקובלים מרבתינו מדור דור, וקם מנהיגם לחדש דבר שלא עלה על דעתם של גאוני וצדיקי הדור כמו "החפץ חיים" וצוקל"ה וכד' שבודאי לבם היה חם יותר, ופעלו יותר מזה ללימוד התורה, וכאילו שלפנינו לא ידעו מהרמב"ם, ועוד חברו יחד שמחתם על נצחונם על ידי משפט הערכאות בארה"ב, כאילו הי' זה שמחת כלל ישראל. והעיוז לעשות יום חגם זה וחגם י"ט כסלו להיותם נמנים בתוך חגי ישראל חג הפורים וחנוכה, ולדמות את מה שתקנו לנו אנשי כנסת הגדולה למה שבדה איש בימינו, המדבר גדולות בפנימיות התורה כאילו הגלויות כבר יודעים. ואלו הנגררים אחריו הגיעו לדרגא שפילה לדבר מה שאסור לדבר ואפילו לשמוע, לכנות הבית שכנו ובונים בשביל מנהיגם בשם "בית השלישי", והעיוז לעשות דברים שלא שערום אבותינו, בדורנו שאפילו כחמורו של רבי פנחס בן יאיר לא דמינו, וגותנים פסקים בדרכי ה' אתנו. ועושים מבצע על ז' מצוות בני נח, כאילו רק זה חסר לנו עכשיו, ואוי לנו שכך עלתה בימינו ואין זה דברים הנקלטים מהתורה ולא מיראת שמים.

ולזה אני רואה חובה לנפשי להזהיר כי ההמון לא מבחין בין טוב לרע, אנא התרחקו מהם ומהמונם וה' הטוב ישלח לנו בקרוב את משיח צדקנו, ולא להתנסות במשיחי שקר ולראות בגאולה שלימה ובבנין אריאל.

מנאי הכותב בצער וככאב לב

אלעזר מנחם מן שך

עלינו לשמור על הגחלת הזו, לא לסטות מהדרך שירשנו מאבותינו, לא לחדש שיטות חדשות. לנו יש את הדרך המסורה לנו מכל הדורות, זה מה שהבטיח את קיומנו וטועה מי שחושב שהוא יחזק את עם ישראל בשיטה חדשה כמו "משיח"... אני זוכר כיצד בכל בתי הכנסת היה "חברה ש"ס". כל בעלי הבתים של העיירה היו חברים ב"חברה ש"ס". כאשר סיימו את לימוד הש"ס, היתה זו שמחתה של כל העיירה, זה מה שהחזיק את עם ישראל במהלך הדורות.

עד שבאו עם שיטות חדשות וביקשו לפגוע בדרך המסורה לנו. היתה פעם חברת "אליאנס" שביקשה להקים בתי ספר "כל ישראל חברים" ונתנה כסף רב לשם כך. הקהילה האשכנזית החרימה מוסדות אלו והיא נשארה בטהרתה היא ובניה. אבל אלו שלא הרחיקו והחרימו מוסדות אלו, החטיאו את בניהם. אמנם היו להם גדולי תורה אבל לתקופה מסוימת זה נפסק. עכשיו ב"ה הם שבים ומתקדמים, ויש לקוות שעוד שנים ספורות הם שוב יחזרו למצבם הרוחני המפואר, אבל בינתיים יש להם עוד מה ללמוד.

בוודאי גם הם יצליחו בס"ד אבל עדיין לא הגיע הזמן שתהיה להם העדיפות בהנהגה. עלינו להתחזק בשמירת ההמשך של מסורת אבותינו, וד' יצליח דרכנו.

תקיב

איסור להשתתף בממשלה הדוגלת בחינוך לשמך

בס"ד, יום א' י"א תמוז תשנ"ב

גלוי דעת היוצאת מלב כואב, בשם כל הקהילה החרדית שבעמנו בארץ ישראל, ומכל מי שיש לו עור זיקה להדת, לה' ולתורתו.

כואב לנו הלב, על מה שנמסר בהבחירות להכנסת את תיק החינוך והתרבות, לזו שכל כולה עד היום היתה כוונתה ומעשיה רק לעקור הדת, בכל מקום שהיתה יכולת בידה, עשתה פעולות נגד הדת, בחילול שבת, בנישואין לא דתיים אף נגד החוק, ועמדה על זה שבבתי ספר ממלכתיים

והנני שולח לכם מכתב זה, בידי איש נאמן, הלא הוא הרב הגאון... שליט"א, שהוא ראש ישיבה חשוב בארץ הקודש, וידיו רב לו בהרבצת תורה ובחיזוק הדת. ויהי רצון שתזכו להמשיך בדרך הקודש של הקהילה, שהיא מהקילות החשובות של יהדות ספרד המעטירה.

מנאי

אלעזר מנחם מן שך

תקסח

לא לדחוק הקץ ולא לשים לב לנביאי השקר

בס"ד, מוצש"ק משפטים כ"ח שבט תשנ"ב ב"ב

אחים יקרים

הנה, אף שהתורה נתנה בכללה לעם ישראל כולה, בכל זאת היא מדברת לכל אחד ואחד, כי אין בכלל אלא מה שיש בהפרט, וישראל ואורייתא וקוב"ה חד הוא, ועל אדם זה נאמר ויפח באפיו נשמת חיים, מאן דנפח מדילי נפח, אהא מה נורא הדבר להתבונן בזה, ואיך לא תתבייש על עצמך, מה הקב"ה אומר עליך, ומה אתה אומר על עצמך, לדעתו של הקב"ה הלא אתה היצור הכי גדול, חכמת האדם עד לשמים תגיע ולמעלה מזה. ולידיעתך, לירידה גסה ובזוי הגעת, אכל ושתה, ושוב אכל ושתה, ולדבר המאוס שדורות הרחיקה אכילת חזיר וטריפה הגעת, ולתאווה המכלה את הגוף והנפש הגעת, בשביל איזה רעיון שעלה לזרוק את עול מלכות שמים, ואף היום שרואים איך שרעיון של השמאל פשט את הרגל והתמוטט אחרי שהונהג עשרות בשנים ברוסיה ועכשיו התפורר, בכ"ז לא למדו לקח מזה ונמשכים אחרי, אבל האמת נראה שהשקר אין לה רגלים.

ולזה אנחנו באנו. אחים יקרים, נשים לב להתבונן, נבא ונתחזק לעצמינו ולחזק לאחים ללכת בדרך הישרה, זוהי דרך התורה המסורה לנו מדור דור, ושלא לדחוק הקץ, ולא לשים לב לאלו נביאי השקר, אשר בודים

מלכם דברים שלא היו ולא נבראו, ואין נמשכים אחריהם רק אלו אנשים פשוטים, שבקלות הם נמשכים אחרי שיחה יפה, והכל בעז"ה יתבדה. ואני מבקש מכל או"א, שישים לב להדברים, וכולם ישמעו לקריאתנו. ונקוה ונתפלל שהקב"ה ידריכנו בדרך האמת וכולכם יעמדו על הברכה. אלעזר מנחם מן שך

תקסט

על בואו של משיח-אמת אין צורך לפרסם מודעות

דעו נא רבותי, שלא תטעו לסבור שיש כבר משיח, באשר קם אדם אחד, והכריז לומר שיש כבר משיח, דעו נא כי זהו משיח שקר, ובאם היתה ידינו תקיפה היינו צריכים להחרים דברים שכאלה. שכן, זוהי עקירת התורה ועקירת אחד מי"ג עיקרי האמונה. עקרו כאן את ה"אני מאמין בביאת המשיח ואע"פ שיתמהמה עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבא", אשר זו היא האמונה שיהודים החזיקו בה בכל דורותיהם וחיו עמה תמיד, ועתה באו לעקור גם האמונה הזאת. מכריזים "הנה יש לכם משיח", וכי זהו משיח?! עם ישראל כבר עבר תקופות שכאלו, שקמו להם משיחי שקר, ומכל מקרה שכזה נגרם הפסד גדול לעמנו, כי הרבה צרות ושמדות נתגלגלו בעטיים, ומי יודע מה עלול עוד לצאת מן המקרה הזה. חיים אנו בדור שפל המוכן לקבל הכל, אך עלינו לדעת שזהו משיח שקר.

והנה, הם תומכים יתדותיהם על דברי הרמב"ם בסוף הלכות מלכים (פי"א ה"ד), המפרט האיך יהיה ענינו ומהותו של המשיח, והם מדמים בנפשם שזהו המשיח, אבל למה לא יביטו אל הפרק שלאחריו, ששם (בהלכה ב') כתב הרמב"ם: "יראה וכו' שבתחילת ימות המשיח תהיה מלחמת גוג ומגוג, ושקודם מלחמת גוג ומגוג יעמוד נביא ישראל להכין לבם וכו', ויש מן החכמים שאומרים שקודם ביאת המשיח יבוא אליהו. וכל אלו הדברים וכיוצא בהן, לא ידע אדם איך יהיו עד שיהיו, שדברים שתומין הן אצל הנביאים, גם החכמים אין להם קבלה בדברים אלו, אלא לפי הכרע הפסוקים. ולפיכך יש להם מחלוקת בדברים אלו. ועל כל פנים אין סידור הויית דברים אלו ולא דקדוקיהן עיקר בדת, ולעולם לא יתעסק אדם בדברי ההגדות ולא יאריך במדרשות האמורים בענינים אלו וכיוצא בהן, ולא

ישימם עיקר. שאין מביאין לא לידי יראה ולא לידי אהבה. וכן לא יחשב הקיצין וכו'. אלא יחבה ויאמין בכלל הדבר, כמי שביארנו, עכ"ל.

למדנו מדברי הרמב"ם, שכל עוד אשר לא יבוא המשיח, אין אדם אשר יכול לדעת את אשר יהיה בימים ההם, ועל האדם מוטל רק לעשות ככל הכתוב בתורה, ולהאמין שהמשיח יבא בעת שיעלה רצון מלפני ד', ועד אז עליו להוסיף ולעבוד את ד' תמיד, לקיים תורתו ומצוותיו, כי החיוב הזה של קיום התורה ועבודת ד' יתברך, הוא חל עלינו תמיד, גם אם משיח עדיין לא בא. ואין לנו לחשב קיצין, או לדמות שאדם זה הוא המשיח. וכי איזה משיח הוא זה, שיש צורך להודיע על המצאותו על ידי פרסום במודעות בחוצות קריה? על בואו של משיח אמת אין צורך לפרסם מודעות. כאשר המשיח יבא, הכל ידעו גם בלא מודעות פרסום. וגם בלעדיהם יכול המשיח לבא...

(מתוך דברים שנאמרו בהכנסת ס"ת להיכל ישיבת פוניבז' אד"א תשנ"ב)

תקע

כנגד התעמולה אודות המשיח שבדו מלבם

בס"ד, עש"ק בא, ז' שבט תשנ"ג בני-ברק

גלוי דעת

כאשר אמרו, במקום שאין איש, השתדל לעשות מה שאתה רואה צורך השעה לעשות. אמרתי לנפשי, אחרי ראותי את התעמולה, מה שעשו אנשים בלתי אחראים, אודות משיח שלהם, שבדו מלבם, ומטילים אמונתם על כולם, וזה נגד האמונה השרשית האמיתית, אחד מהשלש עשרה אני מאמין של כל מי שהוא בשם יהודי יקרא. והיא כפירה גמורה, ולא ינקו מדינה של גהינום. ומחליפים את האמת בשקר והבל. ואוי לנו שכך עלתה בימינו. וה' ירחם עלינו, וישלח לנו את משיח צדקנו בקרוב.

מנאי הכותב וחותם בכאב לב

אלעזר מנחם מן שך

וחרפת רעב היו מגת חלקם, הם שהתיישבו בירושלים ולא נטשוה כַּיְמֵי חַיֵּיהֶם מגודל חיבתה ואהבתה — הם המה אשר קיימו בכל נפשם ומאודם מצות ישוב בארץ, הם הם שהמשיכו כל השנים את הקשר שבין היהודים לארץ ישראל, ובכח זה יש לנו את הזכות לתבוע משכנינו את הארץ המובטחת לנו מאת ד' לנחלה. אולם, חלילה לנו להגרר אחר דעות חדשות ולהחשיב כמצות ישוב הארץ מעשה של "העפלה לראש ההר" המסיע אותנו במדרון של התגרות באומות העולם. אוי לנו מטשטוש שכזה ותערובת מושגים זו.

ועל זאת מתפללים אנו את בקשת דוד המלך: "סכותה לראשי ביום נשק" — "ביום ששני עולמות נושקים זה את זה". רבש"ע, סכך על ראשנו והצילנו מפגעי הזמן הזה, שעה ששני עולמות משמשים בערבוביה, שעה שמערבולת ותערובת אופפת את הכל, מצוות נחשבות עבירות ועבירות ייחשבו למצוות ומעשים טובים, מטשטשים מושגים נעלים כמו "משיח" ו"בורא עולם"... שכבר גובלים בכפירה! ומי אשר רק יפקח עין, לראות ולהבין, יווכח כי נתקיימה בנו תוכחת התורה "והיית משוגע ממראה עיניך אשר תראה" (דברים כ"ח). תקופה זו של תערובת עולם-הזה ועולם-הבא קשה יותר מאשר מצב של עולם הזה בלבד, כי אז יודעים הכל שזהו טרף, אולם כשהכל מעורב יחד בתערובת משונה ואור וחשך משמשים בערבוביה, שישנם דברים האסורים, ואחרים מחשיבים זאת למצוה ומקדשים אותם בברכה, וכל אחד בונה במה לעצמו ופוסק פסק לעצמו, כל אחד מחשיב עצמו למי שאין גדול ממנו ואומר "אני ואפסי עוד" — תקופה שכזו קשה הוא למאד, ועל שעה זו אנו מפילים תחנונינו: אנא ד' סכך על ראשנו והצילנו!

יתן ד' דעה טובה לכולנו ונשוב אליו בלבב שלם, ללמוד לשמור ולעשות כדי להציל את חיינו.

(נערך ע"י אחד השומעים)

להיות לי לעזר, אתה יודע את אשר עם לבבי, מה חסר לי, מה לוחץ ומעיק עלי, לא אבי יודע זאת ולא אמי יודעת, לא אחי וקרובי, גם לא הדוקטור או הפרופסור, רק אתה לבדך יודע, אנא, היה נא לי לעזר. הנה, מי יוכל לשער את העונג והאושר אשר חייה למלא את נפש האדם על אשר זכה לכזו קרבת אלקים. זהו האושר האמיתי וכל זולת זה שיחשבוהו בני אדם לאושר אינו אלא הבל ושוא נתעה. גם לא מחשבה שפלוגי הוא המשיח בכחה להעניק אושר לאדם, אדרבה, זו רק ממיטה אסון על האדם ומאמללת אותו, וזו היא מחשבת טרף.

יתן ד' ונגאל באמת מכל אותם דואגים מדומים שכביכול דואגים לכלל ישראל, ומכל אותם נותני-עצות המחפשים עצות שונות מלבד העצה אשר ניתנה לנו מגדול העצה ורב העלילה — עצת התורה!

חיים אנו עתה בתקופה של "עקבתא דמשיחא" — זקנים יעמדו מפני קטנים, בת קמה באמה וכו', מחקים את כל מנהגי הגויים, מה שיפה וטוב אצל האומות מעתיקים בהעתק שוה כאן בארץ. ושבת קדשנו נרמסת בראש כל חוצות. אינני זוכר בעיירות חוץ-לארץ, שהיה מצוי בינינו יהודי מחלל שבת, אבל פה... מתחללת השבת בריש גלי. גם נתקיימו בנו דברי הכתוב (משלי כ"ט): "מושל מקשיב על דבר שקר" וגו', וחייבים אנו לדעת כי אין רצונם כלל בעם יהודי, רוצים הם "מדינה" אבל לא את ה"ישראל" שבה, לא את היהודים! ובאשר כן, באים הם בכל מיני אידיאות חדשות כדי לעקור את דמותו המקורית של עם ישראל. זכורני, כי בפולין הופיע עתון בשם "היום" ובו נתפרסם מאמר מחילוני מובהק בשם ד"ר טוהן אשר כתב לאמר: "אנחנו לא צריכים את ברדיטשוב בארץ ישראל, אנחנו צריכים לשנות את ברדיטשוב". דהיינו ברדיטשוב העיר שהיוותה את החותם של היהדות החרדית, אותה אין אנו צריכים בארץ ישראל, אלא עלינו תחילה לשנות את דמותם של יהודי ברדיטשוב ורק אז להעלותם לארץ ישראל.

אם חפצים אנו לדעת מי באמת בנה את ארץ ישראל, מי הם שקיימו באמת מצות ישוב בארץ, הלא המה היהודים החרדים, יהודי ה"חלוקה", זקני יהודי ירושלים לבושי כתונת הפסים, הם שעלו לארץ ישראל עוד בשנים עברו ובאו הנה בדרך הים בטלטולים וסכנת דרכים, הם שחיו כאן חיי תורה ומצוות בקדושה ובטהרה תוך מסירות נפש ממש, כשסבל, עוני

מצווה ומזהירה אותנו "אל תעלו", וחייבים אנו לשמור על איסור זה המפורש ונגלה בתורה, וחלילה לנו להעפיל אל ראש ההר תוך התגרות באומות העולם, במעטה של מצוות וענינים שבפנימיות התורה, ולא עוד אלא שמחשיבים העפלה זאת למצות ישוב ארץ ישראל, חלילה חלילה לנו לטשטש מושגים ולהמיר טוב ברע או רע בטוב, להחשיב עבירות למצוות גדולות, לערב יחדיו מושגים של "חבלי משיח" ו"משיח", ו"עקבתא דמשיחא" בהכרזות שוא של משיחיות. אנו האמונים עלי תורה יודעים כי "חבלי-משיח" ו"משיח" הם שני דברים, שחלילה לערבם יחד, ואנו השרויים במצב של "חבלי משיח" לא יתכן שמשיח כבר אתנו.

התורה שנכתבה לדורות, מזהירה אותנו "אל תעלו", כי אין ד' בקרבכם והיא לא תצלח", ומכאן הוראה מפורשת לנו, לכל יהודי חרדי לבל יהי לעלות ולהתישב במקומות האסורים על פי התורה, ואם לחשך אדם לומר, ראה כי דרך זו צלחה, אף אתה אמור לו כי אין להביא ראיות מהצלחות זמניות ומקורות, כלל ישראל אינו ניזון ממקרים, כלל ישראל מוכתב על פי התורה אשר ידעה כל העתידות והזהירה אותנו באזהרה חמורה "אל תעלו". ואל לנו להתפס לדעות מחודשות ולהגדר אחר דרכים אחרות ותורות אחרות שלא ידעום אבותינו, ולא עוד אלא ישנם המסיתים לדבר, ומטיפים ומכריזים ללא הרף בדווקא לילך למקומות אשר הינן בגדר "ויעפילו לעלות אל ראש ההר".

רבותי! אם ביחיד נאמרו דברי החובה"ל (כריש שער הבטחון) "ומי שבטח בזולת ד', מסיר האלקים השגחתו מעליו ומניח אותו ביד מי שבטח עליו", הרי וודאי שהדברים אמורים על הכלל כולו, ובמיוחד על יושבי ארץ ישראל, "ארץ אשר ד' אלקיך דורש אותה תמיד עיני ד' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה" (דברים י"א). כאן בארץ ישראל השגחתו יתברך יותר פרטית, אי אפשר להשמט מדרישת ד' יתברך את יושבי הארץ תמיד, ואם ח"ו חפצים להשתחרר ולהשליך הבטחון בזולתו, הרי "ביד חזקה... אמלוך עליכם" (יחזקאל כ') וכדברי רש"י עה"כ תמיד עיני ד' — "לחדש בה גזרות, עתים לטובה עתים לרעה".

א"ו הם דברים פשוטים, אינני יודע איך מתקבלים הדברים בעיניכם, אך מוכרח אני לומר לכם שכשאני לעצמי מתבונן בדברים אלו, מקבל

שסמ

אסון הדור — משמוש מושגים, הפתרון — עצת התורה

במעמד פתיחת ישיבת "ירחי כלה", תשמ"ג

אין זאת מן הקלות לדבר היום, אולם מאידך גיסא אין לעבור על הזדמנות שכזו עת התקבצו ובאו ציבור כזה. ובפרט לעת כזאת, שבלבול המוחין גדול מאד, הרחוב מבלבל והעולם מבלבל בדעותיו, אור וחשך משמשים בערבוביה, מצוות ועבירות כרוכים יחדיו, הרי בשעה זו מחוייבים לדבר ולשמוע מלה רצינית, ואי אפשר להפטר מלדבר בזמן כזה. כפי שכבר הורנו חז"ל בש"ר: "עד שלא זכה משה לתורה כתיב בו לא איש דברים אנכי, כיון שזכה לתורה התחיל מדבר שנאמר אלה הדברים אשר דבר משה". וביאור הדברים, כי קודם מתן תורה לא היה משה רבנו מחויב להשמיע דברו, ולא היה בכבישת דבריו איסור משום כובש נבואתו, אבל משניתנה תורה, הרי בין אם יש בכחו לומר בין אם אינו יכול לומר — הרי מחוייב לומר ואינו יכול להפטר בלא כלום! אינני אומר שאוכל להבהיר לכולם פתרונות ולפשוט מעל הכל את הבלבול המצוי, אולם, דומני כי בדברים פשוטים אוכל מעט להקל מעליכם את משא הבלבול.

אקדים בזה את אשר הנני נוהג להזכיר בכל פעם, כי כל המראה אשר אנו רואים כאן, הרי זה בזכותו של מרן הרב זצ"ל, אשר הוא היה הראש והראשון למפעלי "ירחי-כלה" שהתחדשו בימינו. אין די מילים בכדי להעריך ולשער כמה גדולה הזכות הזו. ונזכיר מאמר הירושלמי ביבמות (פרק האשה שלום) אשר שמעתיו מפי הרב זצ"ל: "סכותה לראשי ביום נשק (תהלים ק"מ) חד אמר ביום ששני עולמות נושקים זה את זה", — דוד המלך מבקש מאת ד' כי יגן עליו ויסכך על ראשו ביום שהעולם הזה והעולם הבא נושקין זה את זה. ונבאר בזה דברי חז"ל אלו.

הנה תורתנו הקדושה נצחית היא, והתורה הזו אשר בידנו כוללת פתרונות על כל בעיות החיים הקיימות והמתחדשות. לא לשעה דברה התורה כי אם לדורות ולדורי-דורות, התורה לנצח נאמרה, ולא רק מצוות התורה ואזהרותיה נאמרו לדורות, כי גם כל המסופר בה אינו סיפור דברים

שנ

בקביעת נציגות חרדית למנהלת שכונה

בס"ד, עש"ק כ"ה סבת תשמ"ח

הנני פונה בזה אף כי לא שאלוני כי קיום התורה והמצוות תלוי בזה ומוטל על כאו"א בכל מקום שהוא, ע"כ מצאתי לחובה להעיר על ענין חשוב אשר ח"ו לא נהי' אח"כ מן הצועקין ולא נענין, והוא בענין הבחירות למנהלת השכונה שיתקיים בקרוב... ולדעתי חוב קדוש הוא על כל מי שיש לו זכות, להשתתף בבחירות אלו, ולבחור בנציגות חרדית שעיי"כ יהי' נהול השכונה במה שנוגע לחינוך ודת יותר טוב, וזכות הרבים יהי' תלוי בו. ואף אלו שלהם דירה בשכונה זו אמנם אינם גרים במקום כעת מחויבים לבא להשתתף בבחירות נציגים חרדיים במנהלה הנ"ל.

ואשאר בברכה ברוך אשר יקים את דברי התורה

אלעזר מנחם מן שך

שנא

תקנת לימוד הרמב"ם להמון — קלקלתה מרובה

בס"ד עש"ק וארא כ"ה סבת תשמ"ח

מצווים אנו בתורה שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך דהיינו לא לשנות כלום מן המסורה שנמסר לנו מדור דור. וזהו יסוד היסודות לקיום התורה הקדושה ואנחנו מושבעים ועומדים לא לסטות מזה. והנה בכל קהלה וקהלה היו בתי כנסיות ובהם חברות שונות חברת ש"ס, חברת משניות, חברת עין יעקב, חברת חיי אדם, כל אחד ואחד לפי מדרגתו, וכן עד זמנינו אנו.

שלא

עוון גדול של חילול ד' להתדיין בערכאות

בס"ד יום ב' י"ד סבת תשמ"ח

הנני כנדרש ללא שאלוני, אבל מפני שזה נוגע למקום תורה חשוב היא ישיבת... אשר בארה"ב, לכן באתי בזה לפנות להרב... שיחי' שאסור לדון לפני ערכאות של עכו"ם כמבואר בשו"ע חו"מ סימן כ"ו סעיף א', ויש בזה עון גדול של חילול ה' שבן תורה יתדיין בערכאות וח"ו בשו"ע מפורש שם שנקרא רשע, וכמו חירוף וגידוף ומרים יד בתורת משה רבנו, על כן אבקשו ומזהירו שיחוש לנפשו שכל תביעה שיש לו יפנה לבית דין ישראל ומחוייב לבטל את תביעתו אשר בערכאות.

ובטוחני שישמע לדברי ואז יתברך בכל הטוב.

ממני הכו"ח

אלעזר מנחם מן שך

שלב

שיעור ההפסקה בין בשר לחלב לקמנים

ב"ה יום ב' א' אדר שני תשל"ג בני ברק

לידידי היקר... שיחי'

שלו' לך ולכל משפחתך הכבודה שיחי'

מה ששאל בענין כמה זמן לחכות להאכיל להילד מאכלי חלב אחר אכילת בשר, ודאי שאין להחמיר הרבה על הילד ואם צריכין להאכילו אחרי אכילת בשר שלש שעות ודאי שאפשר ומותר להאכילו מאכלי חלב בלי שום חשש. והלא ברמ"א יור"ד כתב שמספיק שעה אחת, וע"ש בביאור הגר"א בסימן פ"ט שהוא מהזהר. עכ"פ לילד קטן, ודאי שאין